

PŘEDMLUVA

Mal som nebývalú možnosť prísť medzi svojich kolegov na XXXIX. konferenciu archeológie stredoveku. Konala sa v nádhernom prostredí mikroregiónu a obce Teplý vrch a ja som mal v tom čase výjazdové rokovanie vlády v neďalekom Tisovci. Spomienky, milé spomienky a opäť spomienky na konferencie, vedecké podujatia, na ktorých som sa aktívne organizačne, ale aj obsahovo v minulosti podieľal. Z Košíc, Nitry, ale aj z Bratislavy. Som rád, že konferencie pokračujú do súčasnosti, že sme sa nerozdělili po rozdelení spoločnej republiky, naopak upevnili vzájomné slovensko-česko-moravské vzťahy, že na konferenciách vystupujú odborníci zo susedných štátov a že po pätnástich rokoch je konferencia stále medzi nami. Konkrétne stretnutia, výmeny poznatkov o osídlení v stredoveku, o architektúre, materiálnej a duchovnej kultúre a kultúrnom dedičstve, už v širšom geografickom prostredí, sú najlepším dôkazom intenzívnej medzinárodnej spolupráce. Najmä po otvorení hraníc a vytvorení podmienok pre slobodu bádania. Na poslednej konferencii to prezentovali odborníci zo Slovenska, Čiech, Poľska a Slovinska.

*Organizátori sa rozhodli podujatie situovať do gemersko-malohontského malebného regiónu, bohatého na jedinečné pamiatky z dedinského prostredia, ranogotické kostolíky v Kyjaticiach, Kraskove, Rimavských Janovciach, ale aj na hradný areál vo Filakove. Nádherné a jedinečné nástenné maľby len obohacovali poznanie účastníkov konferencie. Tento región si zaslúži nielen sociálno-ekonomickú, ale aj kultúrnu, kultúrno-historickú a historicko-krajinnú starostlivosť aj so zacielením na žiaduci rozvoj cestovného ruchu, ktorý bez kultúrneho dedičstva nemá žiadnu nádej na úspech. Výrazne k tomu môžu pomôcť aj archeológovia, historici, umeleckí historici, etnológovia, ale aj pamiatkari v tom najširšom slova zmysle. Napokon, dedinské osídlenie vytváralo predpoklady pre ďalší hospodársky rast, a to nielen od čias včasného stredoveku. Publikované odborné príspevky, ktoré sú zaradené do tohto ročníku *Archaeologia historica*, dokazujú význam výskumu rurálneho prostredia, prostredia, ktoré som vždy považoval za tak dôležité pre komplexné poznanie vrátane genézy stredovekého osídlenia, etník, národností a národov až do novovekého emancipačného a následne moderného štátotvorného procesu. Správne volená hlavná téma opäť otvorila množstvo nových otázok a odpovedí, o čom svedčili neformálne večerné diskusné fóra; na jednom z nich som mal tu česť sa zúčastniť.*

Skvelé, že konferencie archeológie stredoveku pokračujú, že zborník vychádza. Je to aj vďaka úžasnému nadšeniu organizátorov jednotlivých ročníkov v Čechách, na Morave a na Slovensku a redakčnému kruhu zborníka. Patrí im môj obdiv a veľká vďaka, milí kolegovia, priatelia. Nadviazali ste na silnú generáciu, ktorá túto jedinečnú spoluprácu začínala; mená Reichertová, Richter, Smetánka, Hejna, Nekuda, Novotný, Polla, Habovštiak sú naše skvosty, ku ktorým sa môžeme vždy hlásiť. Existencia tohto odborného podujatia, aj knižného výstupu, dokazuje, že investície spomínaných pionierov do tohto projektu boli správne volené a priniesli dlhodobú úspešnosť. Dokazujú nadštandardnú spoluprácu v oblasti vedy a kultúry či kultúrneho dedičstva oboch národov, preukazujú, že slovensko-české či česko-slovenské vzťahy sú príkladné pre celú Európu.

*Dušan Čaplovič,
podpredseda vlády SR pre vedomostnú spoločnosť,
európske záležitosti, ľudské práva a menšiny*